

แผนพัฒนาการทองเที่ยวชุมชน
องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา
(พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

จัดทำโดย
กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวสร้างรายได้เสริม เน้นความยั่งยืน
โดยชุมชน และเพื่อชุมชน

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา
เรื่อง ประกาศใช้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา ได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่ในการร่วมคิด วิเคราะห์ศักยภาพ กำหนดอนาคตและทิศทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบของโครงการพัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีกรอบพัฒนาพื้นที่อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อภาคประชาชนและตำบลยะหา รวมถึงการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

ในการนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา จึงขอประกาศใช้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนตำบลยะหา ต่อไป

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายอุมา สะมะแอ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

คำนำ

นโยบายในการพัฒนาบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย โดยกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ที่พัก สาธารณสุขพื้นฐาน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของไทยได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และบรรลุเป้าหมายได้ประโยชน์ ด้วยกันทุกฝ่ายและมีความยั่งยืน นโยบายดังกล่าวมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ประกอบกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยถ่ายโอนภารกิจด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนอกจากนี้งานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวยังเป็นภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ควรมีแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน และการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศ โดยยึดหลักการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยใช้เป็นแนวทางและแนวปฏิบัติในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา เห็นว่าการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลยะหา เป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงกระทำ เพื่อเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งต้องใช้การวางแผนอย่างเป็นระบบ จากนั้นก็นำแผนงานและโครงการไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำกับดูแลติดตามจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑	๑
- ประวัติและความเป็นมาของตำบลยะหา	๑
- สภาพทั่วไปของตำบลยะหา	๑
- ด้านกายภาพ	๒
- ด้านการเมือง/การปกครอง	๓
- ประชากร	๕
- สภาพทางสังคม	๖
- ระบบการบริการพื้นฐาน	๘
- ระบบเศรษฐกิจ	๑๒
- ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม	๑๖
- ทรัพยากรธรรมชาติ	๒๐
บทที่ ๒ การวิเคราะห์ศักยภาพและเป้าหมายการท่องเที่ยว	๒๒
- นโยบายด้านการท่องเที่ยว	๒๒
- เป้าหมายการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลยะหา	๒๒
- ปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัด	๒๒
บทที่ ๓ ศูนย์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในตำบลยะหา	๒๓
- สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในท้องถิ่น	๒๓
- สถานที่พักผ่อนในตำบลยะหา	๒๔

บทที่ ๑

องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่ทำให้การบริหารเป็นรูปแบบและทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมดุลและมีประสิทธิภาพจะส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก้ปัญหาได้ถูกต้อง และทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) ถือเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรของชุมชนโดยชุมชน และเพื่อชุมชนโดยแท้ ทั้งยังเป็นสะพานเชื่อมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต เข้าใจความต่างทางวัฒนธรรม สร้างความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น ก่อให้เกิดความสุขอย่างยั่งยืนในที่สุด การท่องเที่ยวของตำบลยะหาเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่เน้นธรรมชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม และวิถีชีวิตของคนในชุมชนเป็นหลัก ผลผลิตของตำบลยะหาเกิดจากพืชพันธุ์ของเกษตรกรในชุมชน จึงทำให้เกิดเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว

ประวัติและความเป็นมาของตำบลยะหา

ตำบลยะหา ได้ก่อตั้งเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๑๑ มีชื่อเป็นชื่อเดียวกับ อำเภอยะหา เนื่องจากอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน ซึ่งมีความหมายเดียวกัน คือ “ยะหา” เป็นภาษามลายู ซึ่งเป็นชื่อของ ต้นขี้เหล็ก ที่สามารถนำยอดมาแกงเป็นอาหาร เป็นที่นิยมนำมาเลี้ยงในงานพิธีสำคัญต่างๆ เช่น งานแต่งงาน เป็นต้น เพราะหาง่ายในท้องถิ่น

ตามประวัติความเป็นมาของตำบลยะหา เกิดขึ้นก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ โดยมีชาวจีน คู่หนึ่งเดินทางมาจับจองที่ดินว่าง โดยยึดอาชีพการค้าขายข้าวสารกับชาวต่างชาติที่มาทำเหมืองแร่ ที่ตำบลปะแต โดยการหาบข้าวสารเพื่อนำไปขาย และทำสวนยางพารา เมื่อสามารถรีดยางขายได้ จึงได้ชักชวนประชากรจากแหล่งอื่นให้อพยพมาอาศัยมากขึ้นจนสามารถแยกออกเป็นตำบลใหม่ คือ ตำบลยะหาในปัจจุบัน ผู้ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานโดยส่วนใหญ่ เป็นราษฎรเชื้อสายจีนจากจังหวัดปัตตานี

ตำบลยะหาเป็นตำบลหนึ่งในจำนวนตำบลของอำเภอยะหา จังหวัดยะลา องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา ได้จัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙

สภาพทั่วไปของตำบลยะหา

๑. วิสัยทัศน์

“ยะหาตำบลเข้มแข็ง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

๒. พันธกิจ

๑. พัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
๓. กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓. ยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคมนาคมและสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาการเมือง และการบริหารจัดการองค์กร

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือตำบล

ตำบลยะหา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ว่าการอำเภอยะหา ระยะทางห่างจากตัวอำเภอ ประมาณ ๓ กิโลเมตร มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๐๗๐ มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๑,๘๗๕ ไร่ หรือ ๕๑ ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๒๙,๕๔๐ ไร่ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลตาชี	อำเภอยะหา	จังหวัดยะลา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลละแอ	อำเภอยะหา	จังหวัดยะลา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบาโงยซิแน	อำเภอยะหา	จังหวัดยะลา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลกาตอง	อำเภอยะหา	จังหวัดยะลา

ภาพแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของตำบลยะหา

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

ตำบลยะหา มีสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของตำบลยะหา เป็นภูเขาเนินสูงและที่ราบ ที่ราบลุ่ม ส่วนที่ราบลุ่ม นั้นเป็นเพียงส่วนน้อยของตำบลและเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการทำนา ส่วนพื้นที่ที่เป็นที่ใช้ในการปลูกไม้ผล สวนยางพารา ไม้ยืนต้นและส่วนที่ภูเขาก็ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ คลองยะหา - ตาชี ไหลผ่านด้านตะวันตก และด้านใต้ของตำบล

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ตำบลยะหา ตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นมีฝนตกชุกและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น มี ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม และฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - กุมภาพันธ์ อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยประมาณ ๒๘.๒๐ องศาเซลเซียส และสูงสุดเฉลี่ย ๓๔.๕๐ องศาเซลเซียส มีฝนตกเฉลี่ย ๑๔๘ วันต่อปี เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน มีฝนตกชุกที่สุด

๑.๔ ลักษณะของดิน

ภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลยะหา มีลักษณะภูเขา เนินเขา และหุบเขา มีที่ราบบางส่วน พื้นที่ส่วนที่เป็นภูเขายังคงสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา และสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน ลองกอง เป็นต้น

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

ตำบลยะหา มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ คลองยะหา - ตาชี ไหลผ่านด้านตะวันตก และด้านใต้ของตำบล

แหล่งน้ำและปริมาณน้ำฝนในตำบลยะหา มี ดังนี้

- ลำน้ำ,ลำคลองและลำห้วย	๑	สาย
- บึง,หนองและอื่นๆ	๖	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๑๔๖	บ่อ
- บ่อโยก	๘	บ่อ
- บ่อบาดาล	๖๖	แห่ง
- ประปาบาดาล	๑	แห่ง

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

สภาพพื้นที่ตำบลยะหา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันสลับซับซ้อน และเป็นป่าที่ประมาณ ๘๐ % ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มเล็กน้อย มีพื้นที่เป็นภูเขาแนวยาว ทรัพยากรธรรมชาติส่วนใหญ่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ทั้งป่าไม้ สัตว์ป่า และแหล่งน้ำ เป็นต้น

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น ๑๒,๙๕๖ คน แยกเป็นชาย ๖,๔๔๖ คน เป็นหญิง ๖,๕๑๐ คน และมีจำนวนครัวเรือน ๓,๓๖๗ ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร ๒๔๗ คนต่อตารางกิโลเมตร นับถือศาสนาอิสลาม ๙๕% และศาสนาพุทธ ๕ % ดังนี้

ตารางข้อมูลประชากร จำแนกตามเขตการปกครอง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านปาจอ	๔๒๙	๔๘๗	๙๑๖	๒๓๐
๒	บ้านยะหา	๓๗๔	๓๘๔	๗๕๘	๔๑๐
๓	บ้านพงสุกา	๘๖๘	๘๗๒	๑,๗๔๐	๖๑๗
๔	บ้านลากอ	๑,๐๘๔	๑,๑๑๔	๒,๑๙๘	๕๓๖
๕	บ้านสะปาเราะ	๑,๐๒๐	๙๙๐	๒,๐๑๐	๔๔๔
๖	บ้านอาเส็น	๑,๑๙๒	๑,๑๗๖	๒,๓๖๘	๕๕๒
๗	บ้านบาโด	๖๖๕	๖๔๖	๑,๓๑๑	๒๔๔
๘	บ้านเจาะกลาดี	๔๑๖	๔๐๘	๘๐๖	๑๔๒
๙	บ้านกือเต	๔๑๖	๔๓๒	๘๔๘	๑๙๑
รวม		๖,๔๔๖	๖,๕๑๐	๑๒,๙๕๖	๓,๓๖๖

ข้อมูลจาก งานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ที่ทำการปกครองอำเภอยะหา จังหวัดยะลา

- จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา ที่มีพื้นที่เต็มทั้งหมู่บ้าน มี ๘ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘ และ หมู่ที่ ๙
- จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา ที่มีพื้นที่เต็มบางส่วน มี ๑ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๒

๒.๒ การเลือกตั้ง

รายชื่อหมู่บ้านและรายชื่อผู้นำชุมชน ในเขตตำบลยะหา

หมู่ที่ ๑ บ้านปาจอ	ผู้ใหญ่บ้าน นายอิสมาแอ กามียอ	สมาชิกสภา ฯ นายอาหะมะ บาฮะ
หมู่ที่ ๒ บ้านยะหา	ผู้ใหญ่บ้าน นายรอมลี ตีมาแน	สมาชิกสภา ฯ นายนิรติศรีย ดาโอ๊ะ
หมู่ที่ ๓ บ้านพงลูกา	ผู้ใหญ่บ้าน นายซากาเรีย บาฮี	สมาชิกสภา ฯ นายอับดุลราแม บากา
หมู่ที่ ๔ บ้านลากอ	ผู้ใหญ่บ้าน นายสุกรี ดีแม	สมาชิกสภา ฯ นายอับดุลวาฮับ ทากือแน
หมู่ที่ ๕ บ้านสะปาเราะ	ผู้ใหญ่บ้าน นายอาซุวรรณ สะมะแอ	รองประธานสภา ฯ นายมะรอดิง อาแด
หมู่ที่ ๖ บ้านอาเสน	กำนัน นายอาดีละ อาบู	สมาชิกสภา ฯ นายมะดีเอะ ลำมือเดาะ
หมู่ที่ ๗ บ้านบาโด	ผู้ใหญ่บ้าน นายสะมะแอ ลำลี	สมาชิกสภา ฯ นายอาหะมะ ดาละ
หมู่ที่ ๘ บ้านเจาะกลาดี	ผู้ใหญ่บ้าน นายชัยนูลอาบิติน ยะผา	สมาชิกสภา ฯ นายอาลี สาและยิงอ
หมู่ที่ ๙ บ้านกือเต	ผู้ใหญ่บ้าน นายอาแซ เจ๊ะเต๊ะ	ประธานสภา ฯ นายอาหะมะ อาลี

๓. ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ประชากร ณ เดือน มิถุนายนประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒,๙๕๖ คน แยกเป็น

- ประชากรเพศชาย จำนวน ๖,๔๔๖ คน
- ประชากรเพศหญิง จำนวน ๖,๕๑๐ คน
- จำนวนครัวเรือน จำนวน ๓,๓๖๗ ครัวเรือน

๔. สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

ตำบลยะหา มีการจัดการศึกษาหลายระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

ตารางแสดงข้อมูลสถานภาพสถานศึกษาของรัฐในระบบ

ระดับการศึกษา	ชื่อหน่วยงาน	สถานที่ตั้ง	สังกัดหน่วยงาน
อนุบาล	ศพด.บ้านบาโต	ม. ๗	อบต.ยะหา
อนุบาล - ประถมศึกษา	ร.ร.บ้านลากอ	ม. ๗	สพฐ. ยล. เขต ๒
	ร.ร.บ้านพวงแฉ่ง	ม. ๕	สพฐ. ยล. เขต ๒
	ร.ร.บ้านรัตน	ม. ๑	สพฐ. ยล. เขต ๒
	ร.ร.อาสินศึกษา	ม. ๖	สพฐ. ยล. เขต ๒
ระดับมัธยมศึกษา	ร.ร.ยะหาศรียานุกุล	ม. ๖	สพฐ. ยล. เขต ๒

ข้อมูลจากสถานศึกษา

๔.๒ สาธารณสุข

ตำบลยะหา มีสถานบริการสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ๑ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านลากอ ๑ แห่ง

ตารางที่ แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๘ (ตุลาคม ๒๕๕๗ - มกราคม ๒๕๕๘)

สถานบริการหลัก (CUP)	จำนวนประชากร	จำนวนเตียง ที่ให้บริการจริง	อัตรา การครองเตียง	จำนวน รพ.สต./ศสม.
รพ.ยะหา	๔๙,๗๒๐	๗๒	๖๔.๙๐	๑๐
รพ.สต.ลากอ	-	-	-	๑๘

๔.๓ อาชญากรรม

สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ของประเทศไทย เป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นใน ๓ จังหวัด ภาคใต้ ได้แก่ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา และ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งเกิดมาจากปัญหาความขัดแย้งใน จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเหตุการณ์ลอบทำร้าย วางเพลิง วางระเบิด ก่อการร้าย และจลาจล เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น จึงเป็นปัญหา สำคัญและเป็นปัญหาลำดับแรกที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐราชการ ประชาชน และองค์กรภาคเอกชน

๔.๔ ยาเสพติด

(๑) สภาพปัญหายาเสพติดของจังหวัดยะลา มี ๒ ปัญหาหลัก คือ

➤ ปัญหาการนำเข้า - ส่งออก

- การนำเข้ายาเสพติด

จากข้อมูลการจับกุมและการข่าวในห้วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า มีความพยายามลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากนอกพื้นที่และประเทศมาเลเซียเข้ามาในพื้นที่จังหวัดยะลาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบการนำเข้าตัวยา ยังคงเป็นการซุกซ่อนในช่องลับตัดแปลงของยานพาหนะส่วนบุคคล และการลักลอบขนส่งลำเลียงพร้อมตัวบุคคลทางรถโดยสารเพื่อนำมาแบ่งจำหน่ายในพื้นที่โดยประเภทของยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามากที่สุด ได้แก่ พืชกระท่อม น้ำกระท่อม ยาบ้า กัญชาแห้ง และไอซ์

- การส่งออกยาเสพติด

ถึงแม้ว่าที่ผ่านมายังไม่พบการจับกุมรายใหญ่ในข้อหาส่งออก แต่เมื่อพิจารณาการจับกุมคดีสำคัญอื่น ๆ ประกอบกับข้อมูลการข่าว พบว่า ยังคงมีความพยายามลักลอบลำเลียงยาเสพติดมายังพื้นที่ เพื่อเตรียมส่งออกตามแนวชายแดนไปยังประเทศมาเลเซีย โดยประเภทของยาเสพติด ได้แก่ กัญชาแห้ง ยาบ้า และเฮโรइन

➤ ปัญหาการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่

(๑) จากข้อมูลการจับกุมและการประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของยาเสพติด พบว่า พื้นที่การค้าและแพร่ระบาดหลัก ได้แก่ พื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลนครยะลา อำเภอเมืองยะลา ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง รวมทั้งพื้นที่ อำเภอรามัน อำเภอยะหา และอำเภอบันนังสตา

(๒) ประเภทตัวยาเสพติดที่สำคัญที่มีการการค้าและแพร่ระบาด อันดับ ๑ คือ พืชกระท่อม รองลงมา คือ ยาบ้า กัญชาแห้ง ไอซ์ และอื่น ๆ ซึ่งพืชกระท่อมมีการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นจะนำใบพืชกระท่อมมาต้มกับน้ำแล้วผสมกับยาแก้ไอ น้ำอัดลม และวัตถุดิบอื่นเพื่อจัดและประสาท มั่วสุมดื่มกิน ซึ่งเรียกกันว่า ๔ x ๑๐๐ (อ่านว่า สี่ ศูนย์ ร้อย)

(๒) แนวโน้มสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดยะลา

แม้ข้อมูลสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดในพื้นที่จังหวัดยะลา เมื่อปี ๒๕๕๘ จะลดลงจากปี ๒๕๕๗ แต่จากข้อมูลสถิติการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด พบว่า ยังมีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นจำนวนมากทั้งในระบบสมัครใจบำบัด (ค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองฝ่ายปกครอง โรงพยาบาล) และระบบบังคับบำบัด (สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เรือนจำกลางยะลา และเรือนจำอำเภอเบตง) ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดยะลา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในยาเสพติดประเภทพืชกระท่อมที่เป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่ เพราะสามารถหาได้ง่าย ราคาถูก และความเชื่อความเข้าใจผิดของผู้เสพยาที่มองว่าพืชกระท่อมเป็นสิ่งที่ไม่ผิดต่อหลักการศาสนาอิสลาม สำหรับยาเสพติดประเภทอื่น เช่น ยาบ้า กัญชา ไอซ์ ยาแก้ไอ วัตถุดิบเพื่อจัดและประสาท และอื่นๆ ยังมีการระบาดและสามารถจับกุมได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๕ การสังคมสงเคราะห์

จังหวัดยะลาได้ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบทั้งเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนในกรณีที่ เจ้าหน้าที่ ๓ ฝ่ายรับรอง (ปกครอง ตำรวจ ทหาร) ว่าเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ดังนี้

(๑) กรณีเสียชีวิต เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) กรณีทุพพลภาพ เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) กรณีบาดเจ็บสาหัส เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

(๔) กรณีบาดเจ็บปานกลาง เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท

(๕) กรณีบาดเจ็บเล็กน้อย เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

(๖) กรณีทรัพย์สินเสียหาย จะมีการประชุมพิจารณาของคณะกรรมการประเมินทรัพย์สินเสียหายสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป

ทั้งนี้ ได้ออกเยี่ยมเยียน ติดตามให้ความช่วยเหลือ ด้านอาชีพ เครื่องอุปโภคบริโภคทั้งในพื้นที่จังหวัดยะลา และนอกพื้นที่

๕. ระบบการบริการพื้นฐาน

ตารางที่แสดงข้อมูลด้านสาธารณูปการของตำบลยะหา

ที่	สาธารณูปการ	หมู่ที่ / จำนวน									รวม
		หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖	หมู่ ๗	หมู่ ๘	หมู่ ๙	
๑	วัด/สำนักสงฆ์	-	๑	-	-	-	-	-	-	-	๑
๒	โรงเรียนประถม	-	-	๑	-	๑	๑	๑	-	๑	๔
๓	โรงเรียนมัธยม	-	-	-	-	-	๑	-	-	-	๑
๕	ที่อ่านหนังสือพิมพ์	๑	๑	-	๑	-	-	-	-	-	๓
๖	ศาลาอเนกประสงค์	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๙
๗	สนามกีฬา/สนามเด็กเล่น		-	๑	๑	๑	๒	๑	-	๑	๗
๘	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		-	-	-	-	-	๑	-	-	๑
๙	หอกระจายข่าว	-	๑	๑	๑	-	-	-	-	-	๓
๑๒	รพ.สต.บ้านลากอ	-	-	-	-	-	-	๑	-	-	๑
๑๔	ที่พักสายตรวจ/ปัอม ชลบ.	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๑	-/๙
๑๕	ที่ทำการ อบต.	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๑
๑๖	บิมน้ำมัน/บิมนหลอด	-/๑	-	๔/๑	-/๑	-/๑	๑/๑	-	-	-/๑	๕/๖
๑๗	ร้านค้า/ขายของชำ	๙	๖	๔	๘	๑๕	๒				๔๔
๑๙	ร้านซ่อม รถจักรยานยนต์/ รถยนต์	๑/๑	-	-/๑	๒/๑	๓/-	-	-	-	-	๖/๓
๒๐	ร้านอาหาร	๒	-	๒	๑	๑	๑	๑	-	-	๘

ที่	สาธารณูปการ	หมู่ที่ / จำนวน									รวม
		หมู่ ๑	หมู่ ๒	หมู่ ๓	หมู่ ๔	หมู่ ๕	หมู่ ๖	หมู่ ๗	หมู่ ๘	หมู่ ๙	
๒๑	ร้านเสริมสวย	-	๒	๑	-	-	-	-	-	-	๓
๒๒	ตลาดนัด/ตลาดสด	-	-	-	๑	-	-	-	-	-	๑
๒๓	โรงสี	๑	-	-	-	-	-	-	-	-	๑
๒๕	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	-	-	-	-	-	-	-	-	๑	๑
๒๖	ร้านรับซื้อเศษเหล็กของเก่า	-	๑	-	-	-	๑	-	-	-	๓

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

การดูแลบำรุงรักษาดูแลถนนองค์การบริหารส่วนตำบลยะหา มีหน้าที่ ควบคุม ดูแลบำรุงรักษาดูแล ในตำบลยะหา มีถนนโครงข่ายในความรับผิดชอบ จำนวน ๓๐ สายทาง

ตารางแสดงจำนวนสายทางในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

มีถนนลาดยางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๑ ตัดผ่านความยาว ๓.๕ กิโลเมตร

ครอบคลุมพื้นที่ตำบล	จำนวน สายทาง	ชนิดผิวจราจร			ระยะทาง (กม.)
		ลาดยาง	คสล.	ลูกรัง	
ยะหา	๓๐	๓	๒๗	๑๔	๕๕.๑๘

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

๕.๒ การไฟฟ้า

มีไฟฟ้าใช้ ๑๐๐% ของครัวเรือนทั้งหมด

ตารางแสดงจำนวนไฟฟ้าสาธารณะภายในตำบล

ที่	สถานที่	จำนวน	หมายเหตุ
๑	สายพวงรุกา (๔๐๖๕) ม.๓	๑๓ จุด	
๒	สายวัดยะหา ม.๒	๑ จุด	
๓	สายยี่เระ ม.๑	๑ จุด	
๔	สายยะหา-ตาชี ม.๕-๘	๙๔ จุด	
๕	สายหน้าโรงเรียนยะหาศิรยานุกูล ม.๗	๔ จุด	
๖	สายตลาดนัดลากอ ม.๔	๑๘ จุด	
๗	บ้านอาเสน (๔๐๗๐) ม.๖	๔ จุด	
๘	สายเจาะกลาดี ม.๘	๕๖ จุด	
รวม		๑๗๑ จุด	

จังหวัดยะลา มีโรงผลิตไฟฟ้า จำนวน ๔ แห่ง เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และโรงไฟฟ้าชีวมวลของบริษัทเอกชน จำนวน ๒ แห่ง มีกำลังการผลิตติดตั้งรวม ๑๐๖.๑๗ เมกะวัตต์ ดังนี้

ตารางแสดงโรงไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๘

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)
๑. โรงไฟฟ้าเขื่อนบางลาง (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๗๒
๒. โรงไฟฟ้าเขื่อนบ้านสันติ (พลังงานน้ำ)	อำเภอบันนังสตา	๑.๒๗
รวม		๗๓.๒๗

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา
รวบรวมจากรายงานของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

ตารางแสดงโรงไฟฟ้าของผู้ประกอบการเอกชน ในจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๘

โรงไฟฟ้า	สถานที่ตั้ง	กำลังผลิตติดตั้ง (เมกะวัตต์)	ปริมาณขายตามสัญญา (เมกะวัตต์)
๑. โรงไฟฟ้า บริษัท กัลฟ์ ยะลากรีน จำกัด (พลังงานชีวมวล)	อำเภอเมืองยะลา	๒๓	๒๐.๒
๒. โรงไฟฟ้า บริษัท ยะลากรีน เอนเนอร์ยี จำกัด (พลังงานชีวมวล)	อำเภอเมืองยะลา	๙.๙	๘.๗
รวม		๓๒.๙	๒๘.๙

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา

สถานีไฟฟ้าแรงสูง

จังหวัดยะลา มีสถานีไฟฟ้าแรงสูง จำนวน ๓ แห่ง เป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง และเป็นสถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง ดังนี้

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จำนวน ๒ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๑) ขนาด ๑๑๕ kV

- สถานีไฟฟ้ายะลา (YL๒) ขนาด ๒๓๐ kV

สถานีไฟฟ้าแรงสูงของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) จำนวน ๑ แห่ง

- สถานีไฟฟ้ายุพราชันย์ (YRA) ขนาด ๑๑๕ - ๓๓ kV

๕.๓ การประปา

ตำบลยะหา มีประปาหมู่บ้านใช้ภายในตำบล

หน่วยงานที่ให้บริการทางด้านการประปาของจังหวัดยะลา มีทั้งหน่วยงานประปาส่วนภูมิภาค และการประปาเทศบาล แยกได้ดังนี้

(๑) การประปาส่วนภูมิภาค มีสำนักงานประปา จำนวน ๒ แห่ง

ตารางแสดงข้อมูลของสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดยะลา

สาขา	จำนวนผู้ใช้น้ำ ทั้งหมด (ราย)	กำลังผลิตที่ใช้งาน (ลบ.ม. / วัน)	ปริมาณน้ำผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ ผลิตจ่าย (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำจำหน่าย (ลบ.ม.)
๑. เบตง	๑๐,๐๒๕	๑๗,๒๘๐	๒๖๓,๒๖๖	๒๕๖,๕๓๕	๑๙๒,๔๔๐
๒. ยะหา	๒,๕๗๕	๕,๒๘๐	๗๗,๔๑๔	๗๖,๑๗๙	๕๑,๘๖๑

ที่มา : สำนักงานประปาเบตง และสำนักงาน
ประปายะหา

๕.๔ โทรศัพท์

การให้บริการโทรศัพท์ของจังหวัด มี ๒ หน่วยงาน คือ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ บริษัท
ไทยเทเลโฟน แอนด์ เทเลคอมมิวนิเคชั่น จำกัด (TT&T)

๕.๕ ไพรชนีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์
 ตารางแสดงรหัสไพรชนีย์จังหวัดยะลา

อำเภอ	รหัสไพรชนีย์	ปณ.	หมายเหตุ
กรงปินัง	๙๕๐๐๐	ปณ.ยะลา	
กาบัง	๙๕๑๒๐	ปณ.ยะหา	
ธารโต	๙๕๑๓๐	ปณ.บันนังสตา	เฉพาะ ต.แม่หวาด ม.๖
ธารโต	๙๕๑๕๐	ปณ.ธารโต	
ธารโต	๙๕๑๗๐	ปณ.แม่หวาด	เฉพาะ ต.แม่หวาด ม.๑-๕, ม.๗-๘
บันนังสตา	๙๕๑๓๐	ปณ.บันนังสตา	
เบตง	๙๕๑๑๐	ปณ.เบตง	
เมือง	๙๕๐๐๐	ปณ.ยะลา	
เมือง	๙๕๑๖๐	ปณ.ลำใหม่	เฉพาะ ต.พร่อน, ต.ลิติก, ต.ลำใหม่, ต.ลำพะยา
ยะหา	๙๕๑๒๐	ปณ.ยะหา	
รามัน	๙๕๑๔๐	ปณ.รามัน	

๖. ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ตำบลยะหา มีพื้นที่การเกษตรทั้งสิ้น ๒๙,๕๔๐ ไร่ ครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๙๓๔ ครัวเรือน ประชากร ๙๕ % ประกอบอาชีพทางการเกษตร ส่วนที่เหลือประกอบอาชีพค้าขายและอื่นๆ มีพืชเศรษฐกิจสำคัญ รองรับการผลิในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ยางพารา ไม้ยางพารา ไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจรองที่มีความสำคัญสูง มีพื้นที่ในการทำสวนผลไม้มาก รองลงมาจากปลูกยางพารา ซึ่งไม้ผลที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลยะหา ได้แก่ ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง ทุเรียนพันธุ์ชะนี ทุเรียนพันธุ์เมือง มังคุด เงาะ ส้มโชกุน ลองกอง กระท้อนพันธุ์ดี จำปาตะ ส้มโอ มะพร้าวแกง สะตอ หอม เป็นต้น การปลูกไม้ผลของเกษตรกรส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นสวนผสม คือ มีการปลูกไม้ผลทุกชนิดในสวนเดียวกัน ทุเรียน เป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของตำบลยะหา โดยทุเรียนพันธุ์หมอนทองมีปริมาณการผลิตและมูลค่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับทุเรียนพันธุ์อื่น ๆ ทางด้านปริมาณผลผลิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นและลดลง เนื่องจากสภาพภูมิอากาศและปริมาณน้ำฝนไม่ที่ผันผวนในแต่ละปี ส่งผลต่อการติดดอกของทุเรียน แต่อย่างไรก็ตามแนวโน้มพื้นที่การปลูกทุเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ ประกอบกับในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา ราคาผลผลิตทุเรียนสูงขึ้นมาโดยตลอด ทำให้เกษตรกรบางส่วน โค่นยางพาราเพื่อปรับเปลี่ยนมาทำสวนทุเรียน

ตารางแสดงเนื้อที่ปลูก เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตเฉลี่ย ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ราคาขายเฉลี่ย และจำนวน
ครัวเรือนที่ปลูก ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ชนิดพืช	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่	ต้นทุนการผลิต เฉลี่ย/ไร่	ราคาขายเฉลี่ย บาท/กก.	จำนวนครัว เรือนที่ปลูก
ยางพารา	๒๕,๓๗๙	๒๒,๕๔๗	๒๕๐	๒,๐๐๐	๔๕	๑,๒๘๑
ทุเรียนพันธุ์ หมอนทอง	๒๔๒	๒๑๗	๔๘๙	๒,๕๐๐	๔๕	๑๕๖
ทุเรียนพันธุ์ชะนี	๒๘	๒๘	๔๘๙	๒,๕๐๐	๓๕	๖๔
ทุเรียนพันธุ์ พื้นเมือง	๑๘	๑๘	๔๘๙	๒,๕๐๐	๑๐	๖๙
ลองกอง	๕๑๑	๕๐๗	๓๙๐	๒,๗๐๐	๑๕	๔๒๕
มังคุด	๗๐	๗๐	๔๖๗		๑๕	๑๒๐
เงาะ	๒๐	๒๐	๔๖๗	๑,๘๐๐	๑๕	๖๘
กระท้อนพันธุ์ดี	๔	๔	๑๐๐	๒,๓๐๐	๑๕	๖
จำปาตะ	๑๐	๑๐	๕๐๐	๒,๓๐๐	๘	๒๑
ลำไย	๗	-	-	๒,๕๐๐	-	๓
ส้มโอ	๘	๘	๓๕๐	๒,๗๐๐	๑๐	๓
ส้มโชกุน	๔๘	๓๐	๑,๖๐๐	๓,๐๐๐	๓๕	๔๕
มะพร้าวแก่	๖๔	๖๔	๓๕๐	๑,๒๐๐	๑๒	๑๓๐
สะตอ	๓๒๐	๓๐๖	๓๕๐	๒,๐๐๐	๓๐	๒๙๖
หมาก	๑๙	๑๘	๑,๐๐๐	๑,๗๐๐	๕	๒๙
แตงกวา	๒	๒	๖๐๐	๓,๕๐๐	๑๕	๔
ผักบุ้งจีน	๕.๕	๕.๕	๕๐๐	๓,๘๐๐	๒๐	๑๐
ข้าวโพดหวาน	๕	๕	๘๕๐	๔,๒๐๐	๑๕	๗
มะเขือ	๑	๑	๕๐๐	๒,๐๐๐	๒๕	๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอยะหา

๖.๒ การบริการ

บริการด้านความปลอดภัย

ตำบลยะหา มุ่งเน้นการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยลดปัญหาด้านความปลอดภัย ความมั่นคงและปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมาในอนาคต รวมไปถึงการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างเป็นระบบทั้งในเชิงรับและเชิงรุก โดยมีเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดตั้งระบบการป้องกันและรักษาความปลอดภัย CCTV จำนวน ๙๔ ตัว

๖.๓ การท่องเที่ยว

- ฝ่ายบ้านเจาะกลาติ (แก่งนางรำ) หมู่ที่ ๘ ตำบลยะหา

- ศาลาดูดวงจันทร์ หมู่ที่ ๖ ตำบลยะหา

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและจุดชมวิวของตำบลยะหา เป็นสถานที่สำหรับดูดวงจันทร์เพื่อกำหนดวันเริ่มและสิ้นสุดของการถือศีลอดซึ่งเป็นข้อบัญญัติในศาสนาอิสลามเป็นประจำทุกปี ตั้งอยู่บริเวณบนยอดเขาปาเระ หลังโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช อำเภอยะหา

๗. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๗.๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่จังหวัดยะลา และได้พระราชทานแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรหลายโครงการ เช่น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่ตำบลท่าสาป ตำบลพลร้อน และตำบลยุโป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โครงการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๑ จังหวัดยะลา โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางฯ พระบรมราชินีนาถ โครงการเพื่อชุมชนเข้มแข็งและร่มเย็น บ้านสันติ ๒ โครงการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โครงการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพระราชดำริ โครงการทดลองปลูกไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหมู่บ้านจุฬาภรณ์ ๗, ๘, ๑๐ และ ๑๑ โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว โครงการหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) และโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ ล้วนมีคุณูปการต่อราษฎรจังหวัดยะลาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นโครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในทุก ๆ ด้าน ทำให้ราษฎรทุกหมู่เหล่าต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและเผยแพร่พระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ที่มีต่อราษฎรในพื้นที่จังหวัดยะลา ทำให้พ้นจากความทุกข์ยากและใช้ชีวิตอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้พระบรมโพธิสมภาร จังหวัดยะลา จึงได้น้อมนำพระราชกรณียกิจ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ - ปัจจุบัน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและราษฎรในพื้นที่จังหวัดยะลา น้อมนำความรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านสวัสดิการสังคม ด้านการเกษตร ด้านสาธารณสุข ด้านการส่งเสริมอาชีพ และด้านสิ่งแวดล้อมไปดำเนินการตามรอยพระยุคลบาท และขยายผลอย่างเป็นรูปธรรมรวมทั้งเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างร่มเย็นเป็นสุขต่อไป ซึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดยะลา จำนวน ๙๑ โครงการ จำแนกตามด้านการพัฒนา

๗.๒ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร และข้อมูลด้านแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ (หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค)

ตารางแสดงโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในจังหวัดยะลา

ลำดับ	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ลำดับ	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑.	ฝายลำพะยา	๒๖.	ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายบ้านสันติ ๒
๒.	ท่อระบายน้ำพรุน้ำเย็น	๒๗.	ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายบ้านวังศิลา
๓.	ฝายคลองท่าธง	๒๘.	ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายคลองเจาะปือรา
๔.	สระเก็บน้ำพรุธารโต	๒๙.	จัดหาน้ำสนับสนุนราษฎรบ้านมยุรา
๕.	ฝายบ้านแห	๓๐.	จัดหาน้ำให้ราษฎรบ้านปะเต็ง
๖.	จัดหาน้ำให้บ้านวังใหม่	๓๑.	ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายบ้านกระปอง
๗.	จัดหาน้ำให้ราษฎรบ้านบายิ	๓๒.	ปรับปรุงระบบส่งน้ำบ่อเก็บน้ำบ้านดินเสมอ
๘.	ฝายบ้านศรีนคร	๓๓.	จัดหาน้ำช่วยเหลือราษฎรบ้านเยาะ
๙.	ฝายคลองแจ๊ะเป๊ะ	๓๔.	ฝายโรงเรียนโรงงานยาสูบ ๒
๑๐.	ฝายทดน้ำบ้านฆอรรอราแม	๓๕.	จัดหาน้ำให้โรงเรียน ตชด. บ้านป่าไผ่แม่เราะ

๑๑.	ฝายคลองไอลือบอ	๓๖.	ฝายหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๗
๑๒.	ฝายทดน้ำคลองปุด	๓๗.	ฝายหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๑๐
๑๓.	ฝายทดน้ำคลองทุเรียน	๓๘.	ฝายหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๑๑
๑๔.	ปรับปรุงฝายทดน้ำจุฬาภรณ์พัฒนา ๙	๓๙.	ฝายหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา ๙
๑๕.	ฝายบ้านเหมืองแร่ปิยะมิตร ๓	๔๐.	ระบบน้ำตำบลท่าสาป (ปรับปรุงท่อระบายน้ำบ้านสาคอ)
๑๖.	ฝายคลองไอลาลอ	๔๑.	ระบบน้ำตำบลยุโป (ปรับปรุงท่อระบายน้ำบ้านบราแง ๑)
๑๗.	ท่อระบายน้ำบึงกะติง	๔๒.	อ่างเก็บน้ำบ้านไบก์ อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ
๑๘.	จัดหาน้ำให้ราษฎรบ้านธารโต	๔๓.	จัดหาน้ำให้ราษฎร ตำบลบันนังสาด
๑๙.	พัฒนากลุ่มบึงบองอ	๔๔.	ฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (กิจกรรมขยายเขตไฟฟ้า)
๒๐.	ฝายทดน้ำนิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้	๔๕.	ระบบระบายน้ำตำบลพร่อน (ปรับปรุงท่อระบายน้ำบ้านพร่อน)
๒๑.	ฝายคลองบุตรหลาน	๔๖.	ปรับปรุงระบบประปาพร้อมระบบส่งน้ำ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรี นครินทร์ยะลา
๒๒.	ปรับปรุงระบบระบายน้ำฟาร์มตัวอย่างวังพญา- ท่าธง	๔๗.	ระบบส่งน้ำเพิ่มเติมฝายบ้านเจาะกาดี เพื่อ การเกษตรโรงเรียนยะหาศรียานุกุล
๒๓.	หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่าง บ้านจาเราะบูโงะ (จัดหาน้ำบ้านจาเราะบูโงะ)	๔๘.	ปรับปรุงระบบประปาสถาบันศึกษาปอเนาะ อิสลามศาสน์ดาร์สลาม
๒๔.	ฟาร์มตัวอย่างฯ ธารโต	๔๙.	ระบบระบายน้ำและปรับปรุงระบบประปา โรงเรียนสมบูรณ์ศาสน์
๒๕.	ฝายบ้านเขาน้ำตกและระบบส่งน้ำ	๕๐.	อาคารบังคับน้ำคลองตืองอ

๘. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๘.๑ การนับถือศาสนา

ตำบลยะหา มีวัดในพระพุทธศาสนา ๑ วัด มีมัสยิด ๑๔ แห่ง

๑. วัดยะหาประชาราม ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒

มัสยิด

๑. มัสยิดยามาอาตุลอิสลามียะห์	หมู่ที่ ๑	บ้านยือเราะ
๒. มัสยิดหาซัน	หมู่ที่ ๓	บ้านพงลูกา
๓. มัสยิดราวฏอตุลอุลุม	หมู่ที่ ๓	บ้านพงลือแบ
๔. มัสยิดนุรุลฮุดา	หมู่ที่ ๔	บ้านลากอ
๕. มัสยิดนุรุลอิหซาน	หมู่ที่ ๔	บ้านสามแยกอาสิน
๖. มัสยิดนุรุดดีน	หมู่ที่ ๕	บ้านบือแนบาตู
๗. มัสยิดนุรุลอิหม่าน	หมู่ที่ ๕	บ้านบาโร๊ะอีเตะ

๘. มัสยิดนุรุสอิสลามียะห์	หมู่ที่ ๕	บ้านสะปาเราะ
๙. มัสยิดนะห์นาตุลซุบัยัน	หมู่ที่ ๖	บ้านมาแน
๑๐. มัสยิดอัลอิสลามียะห์	หมู่ที่ ๖	บ้านอาเส้น
๑๑. มัสยิดนุรุสอีหม่าน	หมู่ที่ ๗	บ้านบาโด
๑๒. มัสยิดซอลาฮุดดีน	หมู่ที่ ๘	บ้านเจาะกลาดี
๑๓. มัสยิดอัดดีนียาตุลอิสลามียะห์	หมู่ที่ ๙	บ้านกือเต

๘.๒ ประเพณีและงานประจำปี

(๑) ประเพณีของชาวไทยพุทธ

ประเพณีชิงเปรต

การชิงเปรตเป็นประเพณีเนื่องในเทศกาลเดือนสิบของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ โดยจัดในวัดทุกวัด ในวันแรม ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยทำร้านจัดสำหรับอาหารคาวหวาน ไปวางเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้เปรตชน (ปู่ ย่า ตา ยาย และบรรพบุรุษ ที่ล่วงลับไปแล้ว) ร้านที่วางอาหาร เรียกว่า ร้านเปรต สร้างไว้กลางวัด ยกเสาสูง ๔ เสาบ้าง เสาเดียวบ้าง และนิยมจัดทำร้ายเปรต ๒ ร้าน โดยแบ่งออกเป็นร้านเสาสูง สำหรับคนหนุ่มที่มีกำลังวังชาในการปีนป่าย อีกร้านเป็นเสาเตี้ยสูงแค่เอว สำหรับให้เด็กและผู้หญิงได้แย่งชิงเพื่อความสนุกสนาน บนร้านเปรตจะมีสายสิญจน์วงล้อมไว้รอบและต่อยาวไปจนถึงที่พระสงฆ์นั่งทำพิธีกรรม เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว จะมีผู้ตระหนักรให้สัญญาณ บรรดาผู้มาร่วมทำบุญ ก็จะเข้าไปรุมแย่งชิงของอาหารคาวหวานที่อยู่บนร้านเปรตอย่างสนุกสนาน ซึ่งเรียกกันว่า ชิงเปรต

ประเพณีบังสกุลบัว

การบังสกุลบัวคือการทำบุญระลึกถึงญาติที่ล่วงลับไปแล้วและนำกระดูกมาบรรจุไว้ในบัว (ที่บรรจุอัฐิ) ประจำหมู่บ้าน ในแต่ละวัดหรือบัวประจำตระกูล มีขึ้นระหว่างเดือน ๕ แรม ๑ ค่ำ ของทุกปีเป็นต้นไป ถือเป็นงานชุมนุมญาติของแต่ละหมู่บ้านตำบล โดยเมื่อถึงวันบังสกุลบัว ญาติพี่น้องลูกหลานที่ไปประกอบอาชีพหรือไปอยู่ต่างถิ่นจะพร้อมใจกันกลับบ้าน เพื่อทำบุญในวันนี้ และจะมีการทำความสะอาดตกแต่งบัว บางที่เรียกประเพณีนี้ว่า ทำบุญรดน้ำบัว

ประเพณีลากพระ

ลากพระหรือชักพระ จะกระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา ๑ วัน คือ ตรงกับวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ พุทธศาสนิกชนจะพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือรถหรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามถนนไปรวมกัน ณ จุดที่นัดหมายอาจจะเป็นวัดใดวัดหนึ่งหรือสถานที่ที่ผู้จัดงานกำหนดไว้ รถหรือล้อเลื่อนนั้น ชาวบ้านมักเรียกว่า เรือพระ ปกติจะตกแต่งเป็นรูปเรือ โดยใช้คนลากเชือกเป็น ๒ สาย บนเรือพระจะมีคนตีโพน การตีโพนนั้นเพื่อปลุกใจให้ชาวบ้านกระตือรือร้นมาร่วมพิธีลากพระ และเรียกให้ชาวบ้านที่อยู่แนวถนนได้มาร่วมพิธีเท่าที่มีเวลา อาจจะเพียงช่วงระยะทาง ๑๐ - ๒๐ เมตร และร่วมทำบุญตามศรัทธา เมื่อเรือพระแต่ละลำเดินทางไปถึงจุดนัดหมาย ก็จะมีพิธีกรรมและกิจกรรม โดยชาวบ้านจะนำอาหารถวายพระสงฆ์ที่มาพร้อมกับเรือพระ หรือพระสงฆ์ที่ชาวบ้านนิมนต์มาเพื่อร่วมงานลากพระ เพื่อพระฉันเสร็จแล้ว ชาวบ้านก็จะร่วมรับประทานอาหาร และร่วมกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานและความสามัคคี กิจกรรมที่จัดในงานประเพณีลากพระ ได้แก่ การประกวดเรือพระ การแข่งขันตีโพนหรือกลองใหญ่ แข่งขันชั้ดตัม แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน

ประเพณีทอดกฐิน

ประเพณีทอดกฐินเป็นประเพณีทำบุญอย่างหนึ่งของไทยที่ทำในระยะเวลาที่กำหนดให้ในปีหนึ่งๆ เรียวกฐินกาล มีขึ้นระหว่างวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ จะทำก่อนหรือหลังจากนี้ไม่ได้เป็นประเพณีที่พุทธศาสนิกชนจะได้ถวายเครื่องนุ่งห่ม และไทยธรรมเป็นเครื่องบูชาแด่พระสงฆ์

กฐินมี ๒ ประเภท คือ กฐินราษฎร์ และกฐินหลวง

กฐินหลวง หมายถึง กฐินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทอดถวายหรือพระราชทานให้พระบรมวงศานุวงศ์และองคมนตรีเป็นผู้แทนพระองค์ ไปทอดถวาย

กฐินราษฎร์ คือ กฐินที่ราษฎรจัดทำขึ้น แบ่งออกเป็น มหากฐินและจุลกฐิน

มหากฐิน คือ การนำผ้าสำเร็จรูปแล้วไปถวายพระสงฆ์ที่นิยมนำมาทำกันอยู่ทุกวันนี้ และมักนิยมเรียกกันว่า กฐิน ถ้าวรรณกฐนออกทุนทรัพย์และร่วมกันจัดทอดเรียกว่า กฐินสามัคคี

การทอดกฐินนี้ ก่อนจะไปทอดกฐินวัดใดจำเป็นต้องไปแสดงความจำนงให้ทางวัดทราบเป็นการล่วงหน้าก่อน เรียกว่า การจองกฐิน ซึ่งจองได้แต่เฉพาะวัดราษฎร์เท่านั้นสำหรับวัดหลวงจะต้องขอพระราชทานผ่านกรมการศาสนาตั้งได้กล่าวแล้ว เมื่อจองแล้วควรเขียนหนังสือปิดประกาศไว้เพื่อให้รู้ทั่วกันว่าวัดนี้จองแล้ว ถือกันว่าใครจองก่อนก็ได้ทอดก่อน แต่ก็เปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธามากกว่าเป็นผู้ทอดก่อน ดังนั้น ในคำจองจึงปรากฏชื่อผู้ทอด จำนวนองค์กฐิน บริวารกฐิน กำหนดวันเวลาทอด แต่ถ้าใครมีศรัทธามากกว่านี้ จะเป็นผู้ได้ทอด เป็นต้น การจองกฐินนี้ เพื่อให้ทางวัดและชาวบ้านในละแวกนั้นเตรียมการต้อนรับ ทั้งในเรื่องความสะดวกสบายและอาหารการกิน เมื่อถึงวันกำหนดจะต้องนำผ้าซึ่งจะทำไตรจีวรผืนใดผืนหนึ่งอาจเป็นผ้าขาวที่ยังไม่ได้เย็บ เย็บแล้ว ยังไม่ได้ย้อม หรือย้อมแล้วก็ได้ เรียกว่าองค์กฐิน และบริวารกฐิน ได้แก่พวกจุดปัจจัยไทยธรรมต่างๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดตายตัวว่าจะต้องมีอย่างน้อยแค่ไหน นอกจากนี้มักจะมีผ้าห่มพระประธานในโบสถ์อย่างน้อยผืนหนึ่ง เทียนสำหรับจุดในการสวดพระปาติโมกข์ ๒๔ เล่ม นำไปยังวัดที่จะทอด จะมีการสมโภชองค์กฐินก่อนก็ได้ และเมื่อทอดกฐินเสร็จแล้ว จะฉลองต่อกันก็ได้ขึ้นอยู่กับกำลังทรัพย์ของเจ้าภาพ ในขณะที่ทอด อาจมีการแห่กฐิน จุลกฐิน เป็นกฐินอย่างหนึ่งที่ราษฎรจัดทำขึ้นเป็นพิเศษ ต่างกับกฐินธรรมดาทั่วไป กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่เก็บฝ้าย มาปั่น ทอเป็นผืน กะดัด เย็บย้อมให้เสร็จในวันเดียว จุลกฐินจึงหมายถึงผ้าที่ทำสำเร็จมาจากสิ่งเล็กๆ น้อยๆ แต่ในบางท้องถิ่น เรียกว่า กฐินแล่น ซึ่งแปลว่า รีบด่วนจึงเข้าความหมายเพราะจุลกฐินเป็นกฐินที่ต้องเร่งทำให้เสร็จในวันนั้น มักจะทำในระยะเวลาจวนหมดเขตการทอดกฐิน เช่น ในวันขึ้น ๑๔-๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นต้น

(๒) ประเพณีของชาวไทยมุสลิม

การเข้าสู่หนัด

เป็นหลักการของศาสนาอิสลาม อันเกี่ยวเนื่องกับเรื่องความสะอาด คือ การขลิบผิวหนังหุ้มส่วนปลายอวัยวะเพศชาย หรือเรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า “มาโซะยาวิ” ซึ่งจะกระทำแก่เด็กชายที่มีอายุระหว่าง ๒ - ๑๐ ปี ส่วนการจัดเลี้ยงอาหารในวันเข้าสู่หนัด ถือว่าเป็นประเพณีอย่างหนึ่ง

วันฮารีรายอ มีอยู่ ๒ วันคือ

(๑) วันอิฎิ้ลฟิตรี หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอ” เป็นวันรื่นเริงเนื่องจากการสิ้นสุดการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน เป็นการกลับเข้าสู่สภาพเดิม คือ สภาพที่ไม่ต้องอดอาหาร ไม่ต้องอดน้ำ ฯลฯ อีกต่อไป วันอิฎิ้ลฟิตรีตรงกับวันที่หนึ่งของเดือนเซวาล ซึ่งเป็นเดือนที่ ๑๐ ทางจันทรคติ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยกเว้นสงขลา) ๑ วัน

(๒) วันอิฎิ้ลอัดฮา หรือที่เรียกว่า “วันฮารีรายอหัจญ์” หมายถึง วันรื่นเริงเนื่องในวันเชือดสัตว์พลี เป็นทานบริจาคอาหารแก่คนยากจนและประชาชนทั่วไป ตรงกับวันที่ ๑๐ ของเดือนซุลฮิจญะ เป็นเวลาเดียวกับการประกอบพิธีหัจญ์ ณ นครเมกกะของมุสลิมทั่วโลก ดังนั้น ชาวไทยมุสลิมจึงนิยมเรียกวันตรุษนี้ว่าวันอีดใหญ่หรือวันรายอหัจญ์ และทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการใน ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยกเว้น สงขลา) ๑ วัน

วันเมาลิต

เมาลิต เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า เกิด ที่เกิด หรือวันเกิด ซึ่งหมายถึงวันสมภพของนบีมุฮัมมัด ตรงกับวันที่ ๑๒ ของเดือนรอบีอุลอาวาล หรือเดือนที่ ๓ ตามปฏิทินอาหรับ วันเมาลิต นอกจากจะเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในวันสมภพของ นบีมุฮัมมัด แล้ว ยังเป็นการรำลึกถึงวันที่ท่านลี้ภัยจากนครเมกกะไปสู่นครมาดีนะห์ และเป็นวันมรณกรรมของท่านอีกด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ในวันเมาลิต ได้แก่ การอัญเชิญคัมภีร์ อัน-กุรอ่าน การแสดงปาฐกถาธรรม การแสดงนิทรรศการ การเลี้ยงอาหาร ฯลฯ

๘.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาล้าน

ในตำบลยะหา มีสังคมแบ่งออกได้ตามภาษาและศาสนา เป็น ๓ รูปแบบ คือ

- (๑) สังคมชุมชนที่พูดภาษามลายูถิ่น และนับถือศาสนาอิสลาม
- (๒) สังคมชุมชนที่พูดภาษาไทยและนับถือศาสนาพุทธ
- (๓) สังคมชุมชนที่พูดภาษาจีนและนับถือศาสนาอื่น เช่น พุทธ และคริสต์

สังคมที่พูดภาษามลายูถิ่นและนับถือศาสนาอิสลามนั้น มักตั้งบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่ม ไม่ปะปนกับชุมชน ที่นับถือศาสนาอื่น อยู่เป็นหมู่บ้านๆ ประกอบอาชีพด้วยกันในชุมชนเดียวกัน ส่วนน้อยที่ปะปนกัน ถ้าจำเป็นก็อยู่ปะปนกันบ้าง การนับถือศาสนา ต่างคนต่างปฏิบัติตามศาสนกิจของตนไป ไม่เบียดเบียนกัน อยู่ด้วยกันโดยสันติ มีบ้างที่ไม่ลงรอยกันในเรื่องศาสนา แต่เป็นเรื่องเล็กน้อย ปัจจุบันผู้ที่พูดภาษามลายูถิ่น ก็สามารถพูดภาษาไทยได้เป็นส่วนใหญ่ เพราะการศึกษาสูงขึ้น กว้างออกไปตามความเจริญของท้องถิ่น และความจำเป็นที่ต้องประกอบอาชีพสัมพันธ์กัน สำหรับชาวพุทธที่พูดภาษาไทย ก็สามารถพูดภาษามลายูถิ่นได้ นับเป็นวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ รูปแบบของชุมชนมักเกิดขึ้นโดยถือศาสนสถานเป็นจุดศูนย์กลาง เช่น วัด มัสยิด หรือสุเหร่า เพราะต้องอาศัยคนที่รวมกันเข้าเป็นชุมชนที่สนับสนุนค้ำจุนชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและไม่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่น ๆ เช่น การแต่งกาย การขึ้นบ้านใหม่ วันสงกรานต์ การบวชนาค วันออกพรรษา ประเพณีเดือนสิบ (วันสารทไทย) และประเพณีวันลอยกระทง ชาวไทยที่นับถือศาสนาคริสต์ ก็จะมีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณี มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับจังหวัดอื่น ๆ สำหรับชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม จะมีความแตกต่างไปบ้าง

การแต่งกาย

ปัจจุบัน แต่งกายกันตามลัทธิศาสนาที่ตนนับถือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามก็แต่งกายแบบที่นิยมของชาวมุสลิมโดยทั่วไป ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็แต่งกายตามแบบของชาวไทยที่นิยมโดยทั่วไป ชาวพุทธไม่ได้นิยมเครื่องแต่งกายแบบชาวฮินดูหรือชาวอินเดียอันเป็นแหล่งของศาสนาพุทธ ชาวพุทธในชนบทแต่งกายแบบไทยแท้ตามสบาย ถ้าอยู่ในเมืองแต่งกายแบบสากลหรือตามที่ทางราชการไทยบัญญัติ นิยมค่อนข้างไปทางยุโรป

ชาวชนบทที่กล่าวว่าแต่งกายตามสบายนั้น เพราะภาคใต้มีอากาศแบ่งเป็น ๒ ฤดู คือ ฤดูร้อน กับฤดูฝนเท่านั้น ไม่มีฤดูหนาว ชาวชนบทที่เรียกว่าชาวบ้านนั้น ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม เรื่องการสวมเสื้อ มีความจำเป็นน้อย สั้นเปลือย จึงไม่ใคร่สวมเสื้อ เว้นแต่ผู้หญิง ผู้ชายจะนุ่งโสร่งหรือกางเกงขาสั้น โปกหัวหรือคลุมหัว ทำไร่ ทำนา ทำสวนหรือหาปลา ถ้าเข้าเมืองหรือเข้าสังคม ก็แต่งกายเรียบร้อย ตามความนิยมของสังคมในท้องถิ่นนั้น สำหรับชาวมุสลิมผู้คงแก่เรียนในทางศาสนา มักนิยมแบบชาวอาหรับก็มีอยู่เป็นอันมาก จะเห็นอยู่ทั่วไปในยุคโลกาภิวัตน์นี้การแต่งกายของคนรุ่นใหม่ มักมีวิวัฒนาการไปตามรูปแบบของชาวยุโรปมาก โดยเฉพาะบุคคลที่ประกอบอาชีพรับราชการ ธุรกิจ หรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ

๘.๔ สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก
ขนมกะหรี่ปั๊บ ร้านกะหรี่ปั๊บเจ้าเก่ายะหา

๙. ทรัพยากรธรรมชาติ

๙.๑ น้ำ

- ลำน้ำ,ลำคลองและลำห้วย	๑	สาย
- บึง,หนองและอื่นๆ	๒	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	๑๔๖	บ่อ
- บ่อโยก	๘	บ่อ
- บ่อบาดาล	๖๖	แห่ง
- ประปาบาดาล	๔	แห่ง

๙.๒ ป่าไม้

(๑) ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอยะหา

ลำดับ ที่	ชื่อป่า	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
๑.	ป่าสงวนแห่งชาติป่าต้นยางกาลอ	ยะหา	๗,๑๘๗.๕๐
๒.	ป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาใหญ่	เมือง ยะหา	๒๓,๗๕๐
๓.	ป่าสงวนแห่งชาติป่าลาบู - ถ้ำทะลุ	ยะหา กาบัง บ้านนังस्ता กรงปินัง	๒๐๘,๘๕๐
๔.	ป่าสงวนแห่งชาติป่าสกายอากูวิง-ลาบู	ยะหา กาบัง	๘,๑๒๕

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยะลา

๙.๓ ขยะมูลฝอย

ตำบลยะหา มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น โดยเฉลี่ยประมาณวันละ ๒.๖ ตัน กำจัดที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลนครยะลา ด้วยวิธีการฝังกลบทุกวัน (Sanitary landfill)

๙.๔ คุณภาพอากาศ

จังหวัดยะลา มีการตรวจวัดคุณภาพอากาศเพียง ๒ ค่า คือ ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) และฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM๑๐) ผลจากการตรวจวัด พบว่า มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศ ในบรรยากาศทั่วไปค่อนข้างมากทั้ง ๒ ค่า เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพอากาศ ปี ๒๕๕๖ พบว่าก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ (CO) มีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนค่าฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM๑๐) มีค่าลดลงเล็กน้อย

บทที่ ๒

การวิเคราะห์ศักยภาพและเป้าหมายการท่องเที่ยว

๒.๑ นโยบายด้านการท่องเที่ยว

๑. ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว และปรับปรุงในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และสุขอนามัย
๒. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมที่มีอยู่แล้ว
๓. ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน
๔. ยกระดับการบริการด้านการท่องเที่ยว
๕. สนับสนุนตลาดชุมชนอย่างมีคุณภาพ
๖. ส่งเสริมกิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว
๗. ผลักดันความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ
๘. พัฒนาด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์ด้านการตลาด

๒.๒ เป้าหมายการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลยะหา

๑. พัฒนา ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น
๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง
๓. มีนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
๔. มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม
๕. อยากให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนเกิดความประทับใจในสถานที่ท่องเที่ยว สินค้าและบริการของคนในชุมชน
๖. อยากให้คนในชุมชนมีจิตในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ช่วยกันดูแลรักษา
๗. อยากให้คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยว

๒.๓ ปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัด

๑. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
๒. การจัดสรรงบประมาณและระยะการเบิกจ่ายไม่เหมาะสมกับเวลาดำเนินการ

บทที่ ๓
ศูนย์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในตำบลยะหา

สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในท้องถิ่น

๑. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- ฝ่ายบ้านเจาะกลาดี (แก่งนางรำ) หมู่ที่ ๘ ตำบลยะหา

ชมความสวยงามของแหล่งน้ำธรรมชาติ ฝ่ายแก่งนางรำ และความอุดมสมบูรณ์ ที่นี้เป็นทั้งแหล่งพักผ่อนหย่อนใจคลายร้อน จึงกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งที่คนมักนิยมไปหาที่ท่องเที่ยวด้วยกัน

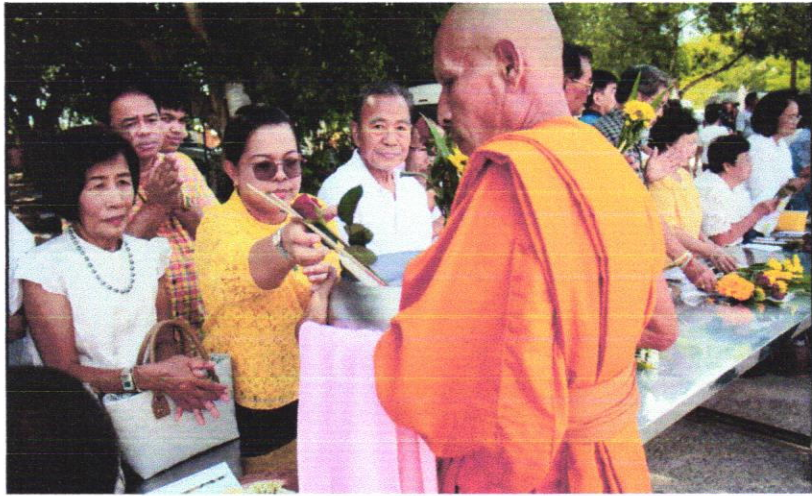

๒. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์

วัดยะหาประชาราม

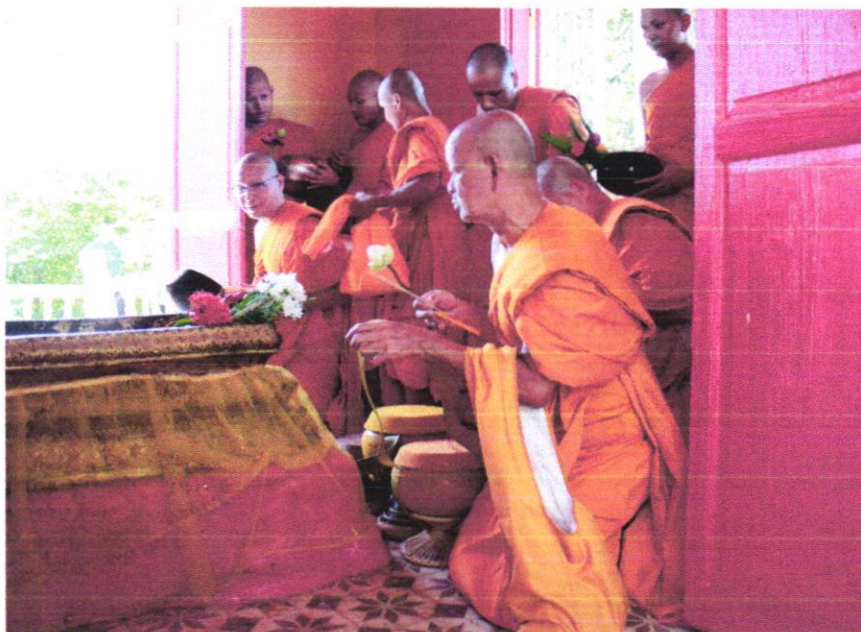
วัดยะหาประชาราม ตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา เป็นวัดหนึ่งเดียวที่ยะลา ตักบาตรดอกไม้สักการะรอยพระพุทธรบาทในวันเข้าพรรษา

การตักบาตรดอกไม้ เป็นประเพณีสำคัญทางพุทธศาสนา ที่ได้ถือปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนในช่วงวันเข้าพรรษา โดยการนำดอกไม้มาถวายพระสงฆ์ เพื่อทำพิธีสังฆกรรมในอุโบสถ และสักการะรอยพระพุทธรบาทสำหรับในพื้นที่ของจังหวัดยะลา วัดยะหาประชารามถือเป็นวัดหนึ่งเดียวในจังหวัดที่มีรอยพระพุทธรบาท ตั้งอยู่บนเนินเขาภายในวัด ปัจจุบันมีการบูรณะอย่างสวยงาม ทุกๆ ปีในวันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนจะร่วมพิธีตักบาตรดอกไม้ และสักการะรอยพระพุทธรบาท เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ครอบครัว และหน้าที่การงาน

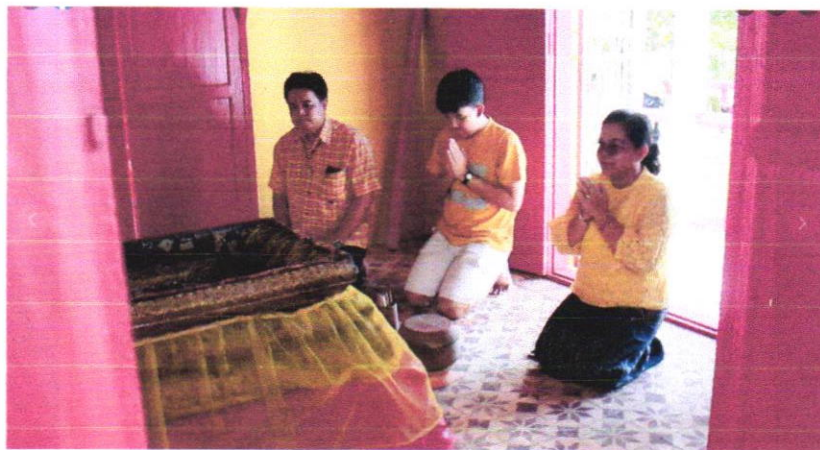

๒. ศาลาดูดวงจันทร์

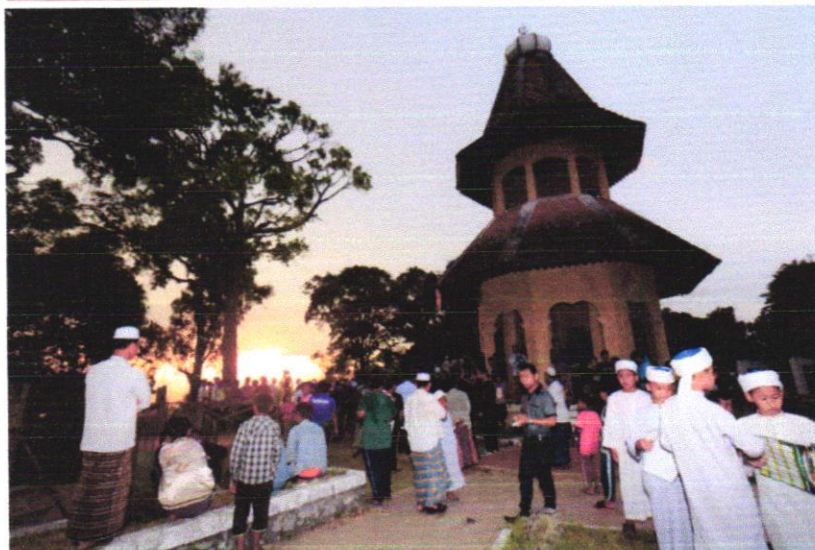
ศาลาดูดวงจันทร์ เป็นที่รู้จักกันทั่วไป จนกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดยะลา ที่มีนักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเยือนมากมาย โดยเฉพาะชาวไทย และพี่น้องในสามจังหวัดเท่านั้น ยังรวมไปถึงนักท่องเที่ยวจากอาเซียนด้วย โดยเฉพาะมาเลเซีย อินโดนีเซีย หากมาเยือนปสานผืนดินหนาว จะสัมผัสกับอากาศที่หนาวเย็นสดชื่น และทัศนียภาพสวยงามตระการตาของทะเลหมอกที่รายรอบขุนเขา

ประวัติ

การดูดวงจันทร์ในจังหวัดยะลา เริ่มต้นขึ้น ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๑๐ โดยเห็นพระจันทร์เสี้ยวครั้งแรกที่บ้านไบก์ หมู่ที่ ๕ ตำบลบุติ อำเภอมือซ่ง ชาวการเห็นในครั้งนั้นทำให้นายสื่อแม บินอัยยารณร์ ชาวบ้านอาสิน หมู่ที่ ๖ ตำบลยะหา คิดไปว่าเมื่อบ้านไบก์มองเห็นได้ ทำไมเขาสูงอย่างภูเขาปาเร๊ะ จะมองไม่เห็น ในปี ๒๕๑๒ นายสื่อแมก็ได้ขึ้นไปดูดวงจันทร์ที่ภูเขาแห่งนี้ ปรากฏว่าเห็นเป็นแสงไฟ ลักษณะเหมือนตะเกียงน้ำมันก๊าด จึงได้ไปปรึกษาหารือกับโต๊ะครูปอนาะตันทุเรียน ซึ่งได้พานายสื่อแมไปพบกับนายหะยีสาแม เบ็ญหาวัน ประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดยะลาในยุคนั้น มีการสอบถามการมองเห็นแสงไฟโดยให้นายสื่อแม วาดให้ดูปรากฏว่าคุณลักษณะ

ถูกต้องทุกประการ ประธาน ก็บอกให้นายสื่อแม้อีลลวดในวันรุ่งขึ้น แต่กระนั้นสำนักงานก็ยังไม่ประกาศอย่างเป็นทางการ เนื่องจากตามหลักการแล้วต้องมีพยาน ๒ คน ขึ้นไป ดังนั้นมานายสื่อแมจึงเกิดแรงบันดาลใจเพิ่มในการดูพระจันทร์เสี้ยว

นับเป็นจุดชมวิวที่สวยงามที่สุดในจังหวัด มีจุดเฝ้าดูดวงจันทร์ ๒ จุด มุสลิมในประเทศไทย มักจะยอมรับผลการดูดวงจันทร์จากที่นี่ เพราะเป็นจุดที่เห็นดวงจันทร์ชัด และเห็นเป็นที่แรกเสมอ

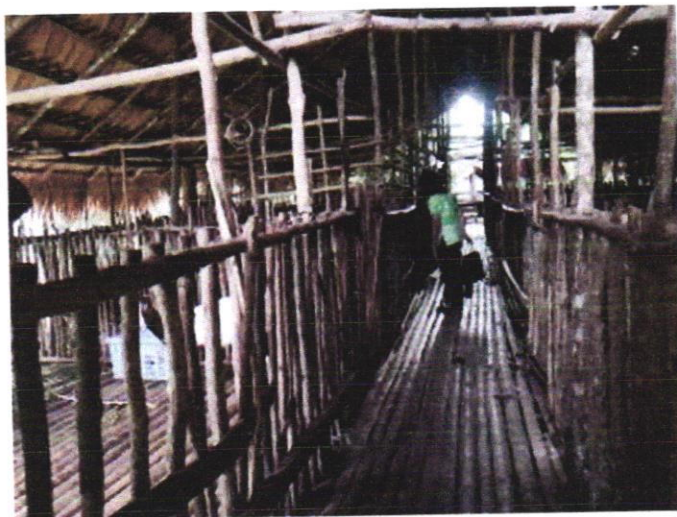
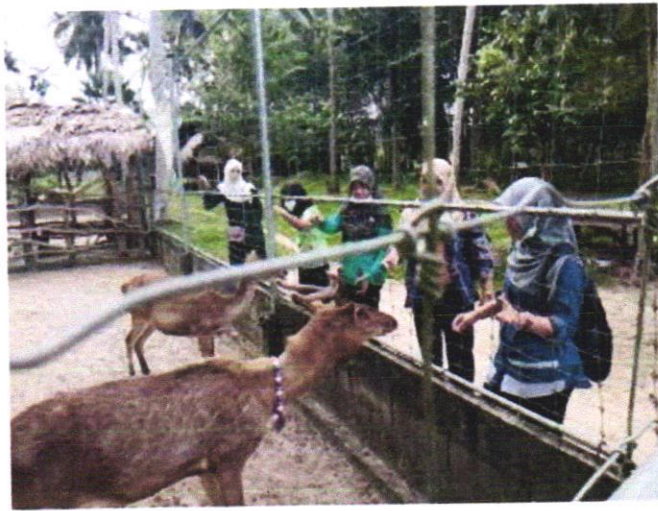

๒. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านบาโด

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านบาโด หมู่ที่ ๗ ตำบลยะหา จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ ฯ ยังคงมีการดำเนินการเลี้ยงแพะ ชนโรง โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ภายในศูนย์เรียนรู้ ฯ มีการเลี้ยงกวาง และมีการเพิ่มจำนวนประชากรกวางมาก มีการเพาะปลูกมะนาว และศูนย์เรียนรู้ ฯ แห่งนี้ได้มีการขยายผลจากพื้นที่ที่มีเหลือโดยการปลูกอ้อยเพื่อจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิก นอกเหนือจากจะเกิดอาชีพใหม่แล้วทางศูนย์ยังอาศัยความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มในการเลี้ยงฝังชนโรง เพื่อจำหน่ายน้ำผึ้งถือเป็นศูนย์เรียนรู้ ฯ ที่มีความหลากหลาย และอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก ทำให้เกิดอาชีพต่าง ๆ เป็นช่องทางในการเสริมสร้างรายได้ให้คนในพื้นที่

มะนาว

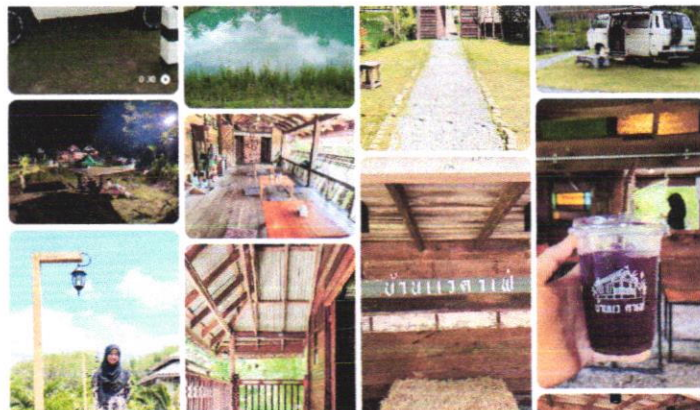
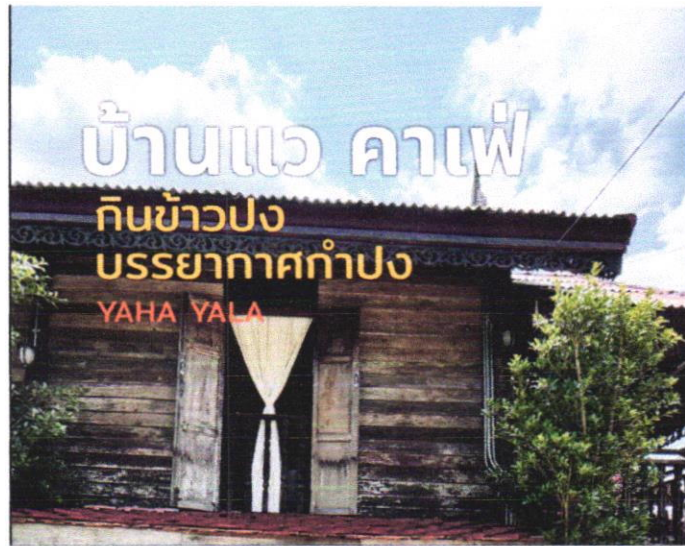
อ้อย

ฝั่งชันโรง

๓. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คน

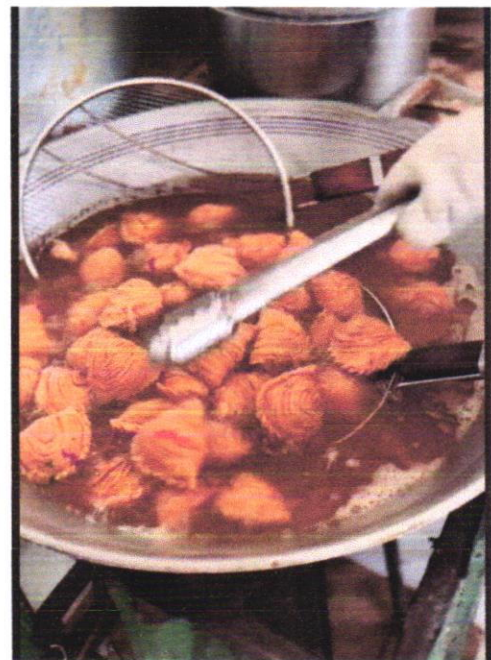
ร้านอาหารที่ไม่ควรพลาด

ร้านบ้านแหวคาเฟ่ อยู่ที่หมู่ที่ ๖ บ้านอาเส้น ตำบลยะหา จังหวัดยะลา บรรยากาศรอบ ๆ สไตล์บ้านในสวน จัดตกแต่งด้วยของเก่า เมนูอาหารก็หลากหลาย ถ่ายรูปสวย วิวและบรรยากาศสวย

ตำนานกะหรี่ปั๊ยะหา

กะยะห์ กะหรี่ปั๊บ เจ้าเก่ายะหา ตำนานความอร่อย ๑๗ ปี! กะหรี่ปั๊บมีไส้ไก่ ไส้ปลา ไส้ถั่ว และไส้น่องใหม่
ไส้นื้อ แป้งกรอบนอกนุ่มใน ไส้แน่นมาก อร่อยทุกคำ ต้องลอง

๔. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่

กลุ่มจักสาน

กลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านอาเส็น (กลุ่มปลาต้ม)

ประเพณีสงกรานต์

อาชुरอัมพันธ์

